

Energie větru

Energetická efektivita v souvislostech
vzdělávání
Obnovitelné zdroje energie

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

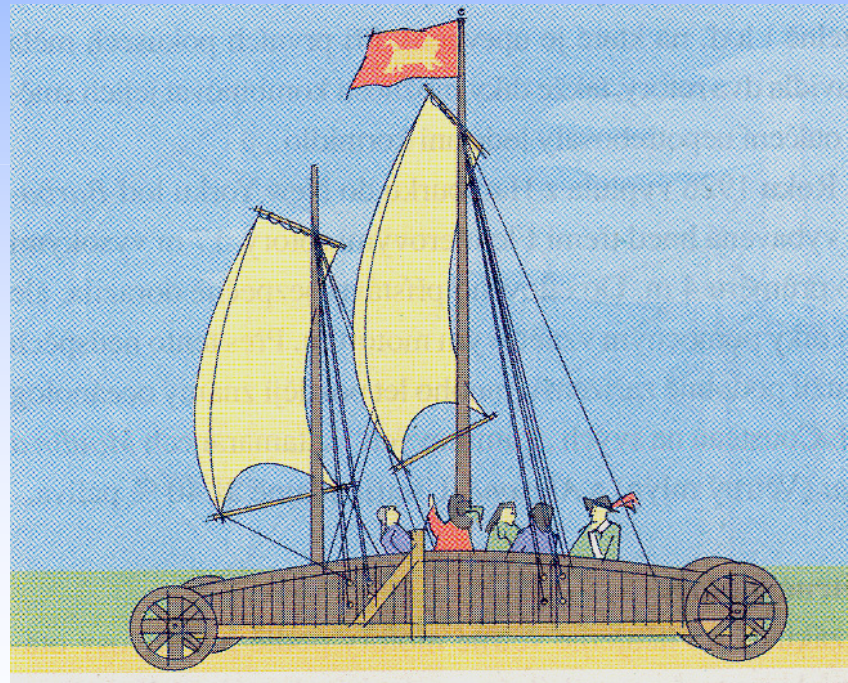
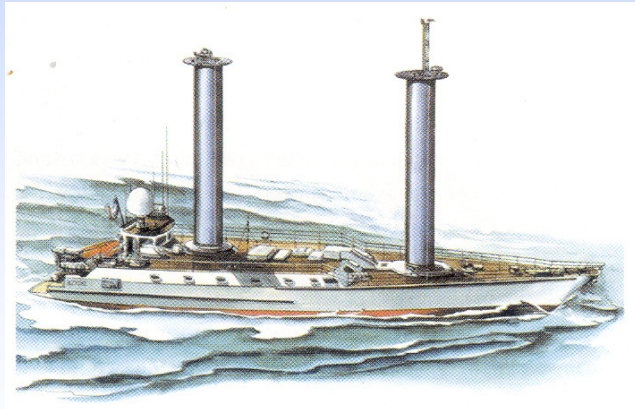
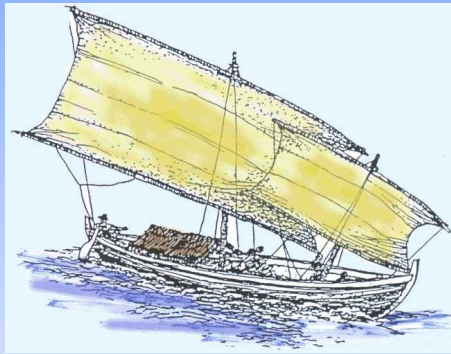

**ENERGETICKÁ AGENTURA
ZLÍNSKÉHO KRAJE, o.p.s.**

Energie větru

Vzduch proudící v přírodě, jehož směr a rychlost se obvykle neustále mění. **Příčiny:**

- rotace země,
- sluneční energie.

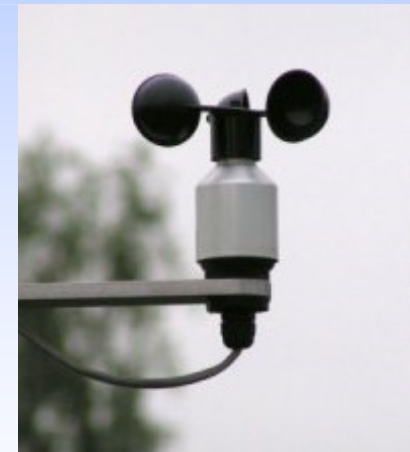
Energetická efektivita v souvislostech
vzdělávání
Obnovitelné zdroje energie

Energie větru

- Využitelný výkon větru asi **3 TW**
– třetina současné světové spotřeby
- Výkon závislý na rychlosti a síle větru

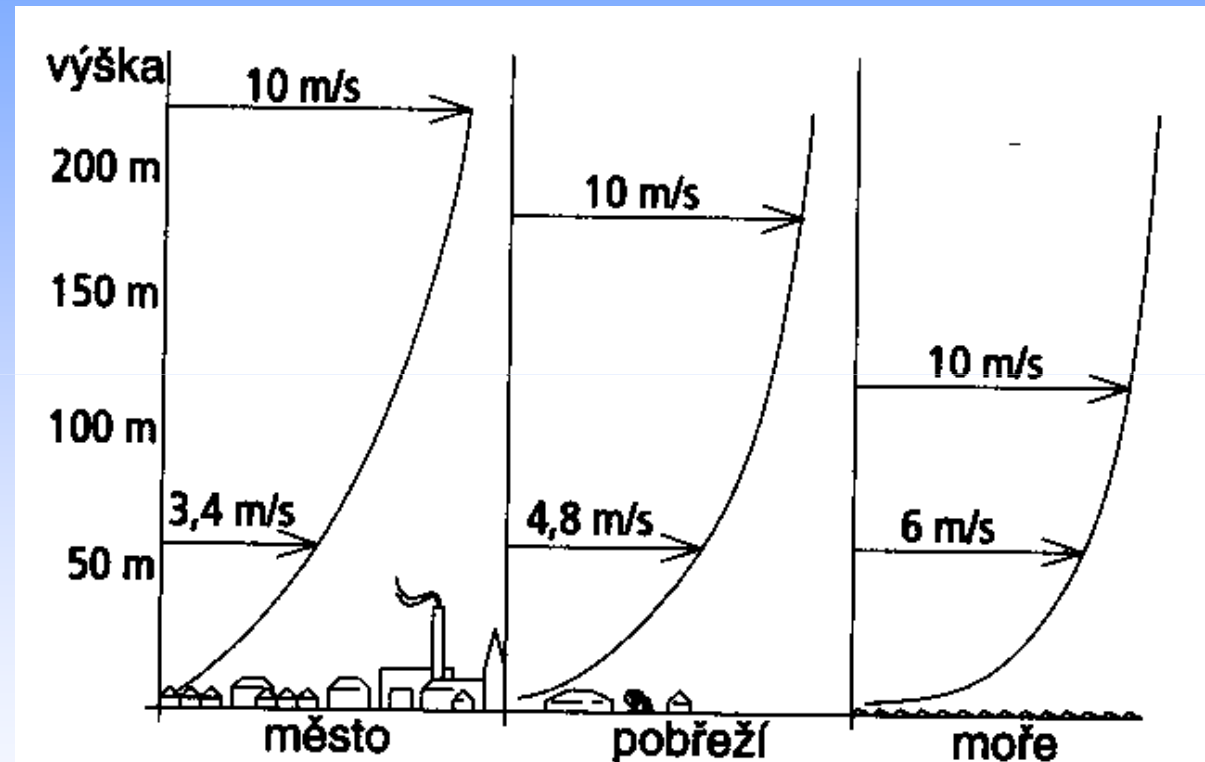
Anemometr

- 10 metrů nad zemí
- měsíční průměrné hodnoty

Energie větru

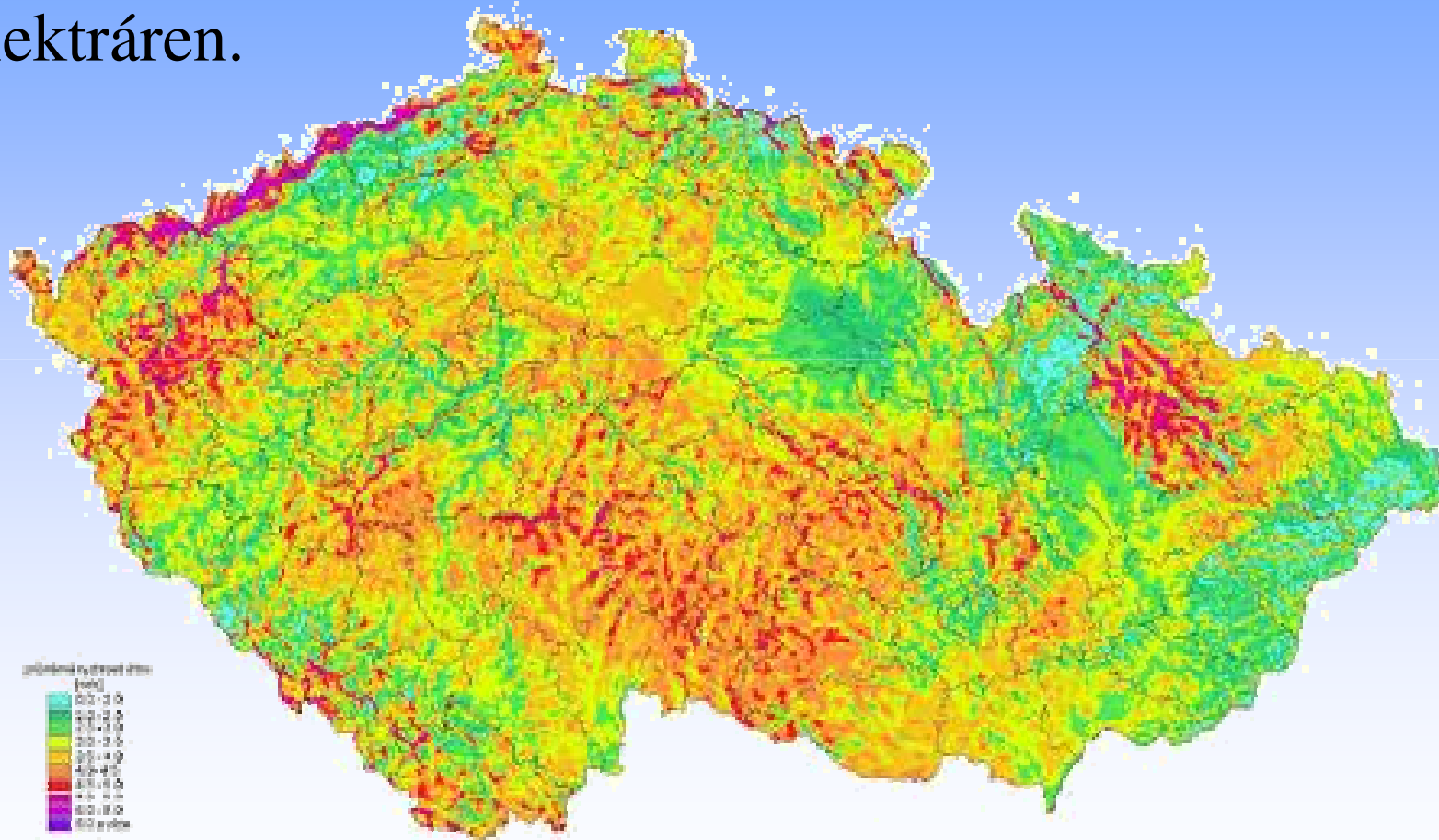
Rychlost větru
závisí na krajině a
zástavbě.

Energetická efektivita v souvislostech
vzdělávání
Obnovitelné zdroje energie

Průměrné roční rychlosti větru

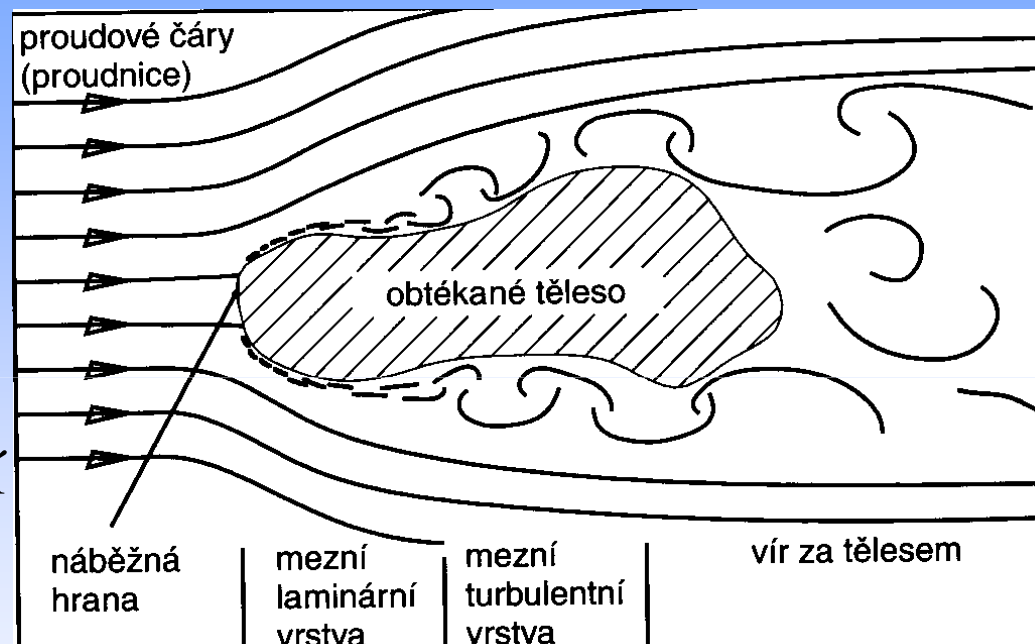
Pouze 1,6 % území je vhodné pro stavbu větrných elektráren.

Proudění vzduchu

Laminárního proudění -
vrstvy s rozdílnou rychlostí
proudění vzájemně paralelně
posouvají bez tvoření vírů.

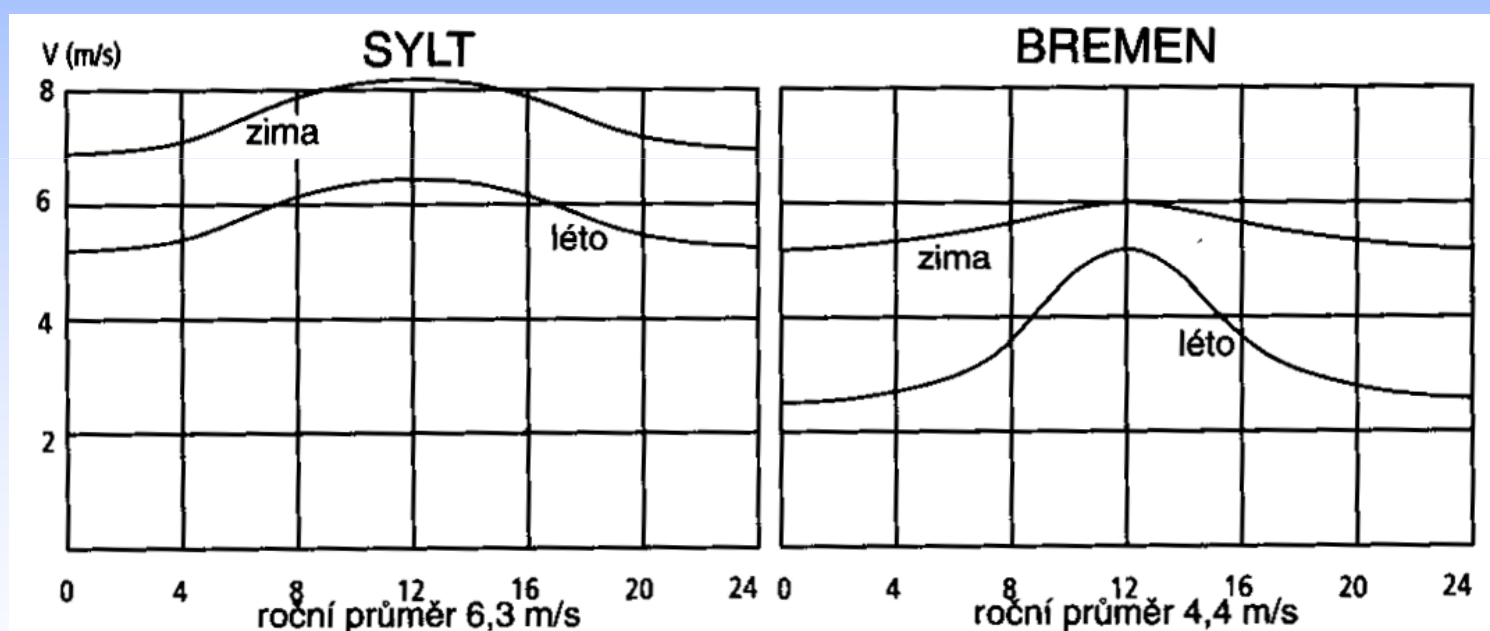
Turbulentního proudění -
přidává také různě silné víření
směřující napříč nebo proti
směru hlavního proudění.

Větrná turbína pracující na aerodynamickém vztlaku má být co
nejméně vystavena turbulentnímu proudění.

Kolísání větru podle ročních období

- V zimě je energetický obsah větru vyšší než v létě

Výkon větru

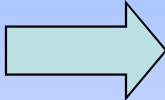
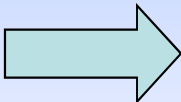
- Teoretický výkon nelze převést na 100% využitelnou energii
- Teoretický výkon před a za rotorem
- 60% - lopatky ideálně projektované pro danou oblast
- 40% - realita
- Generátor převede asi 80% na el. energii

účinnost 0,29

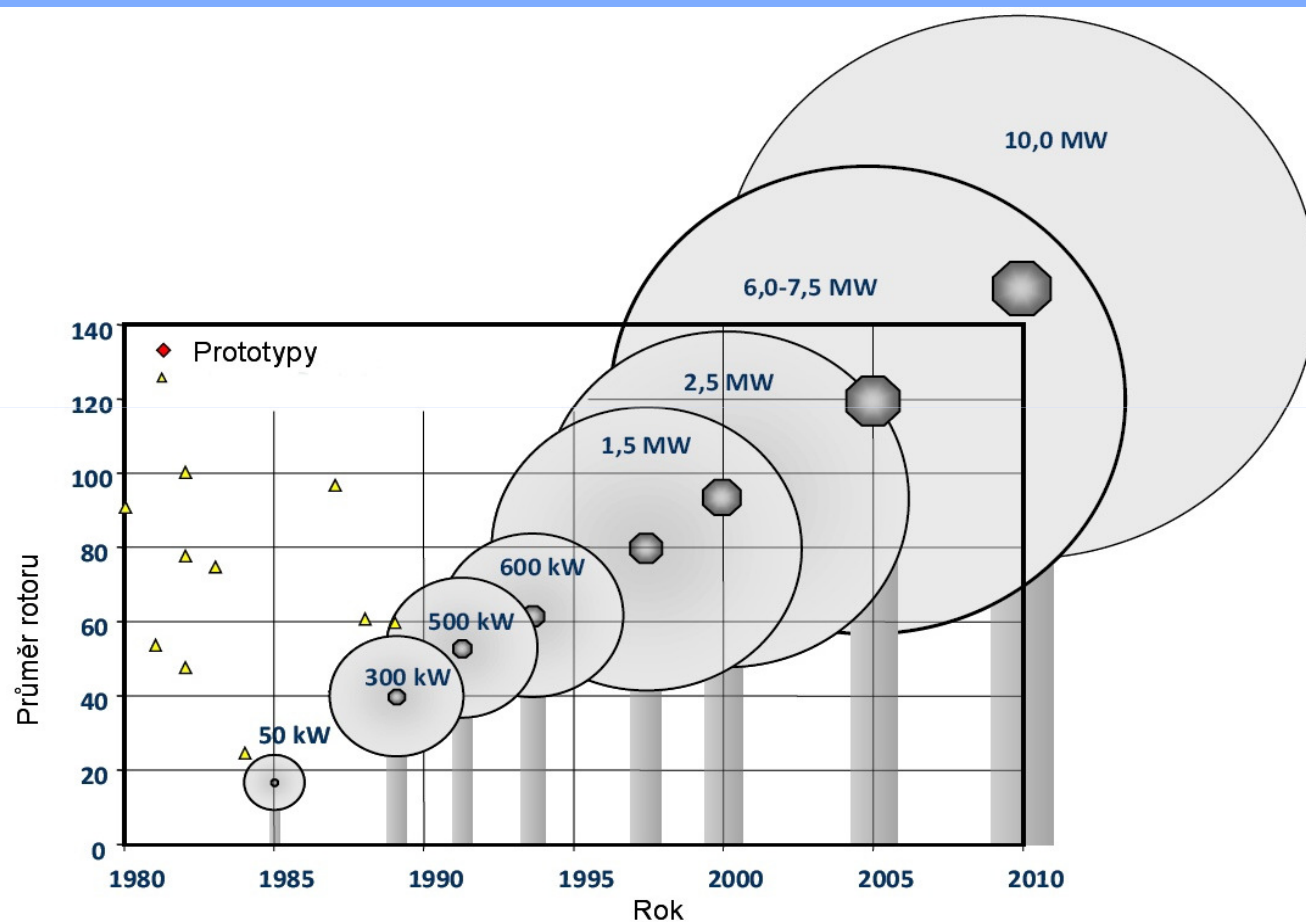
Energetická efektivita v souvislostech
vzdělávání

Obnovitelné zdroje energie

Výkon větru

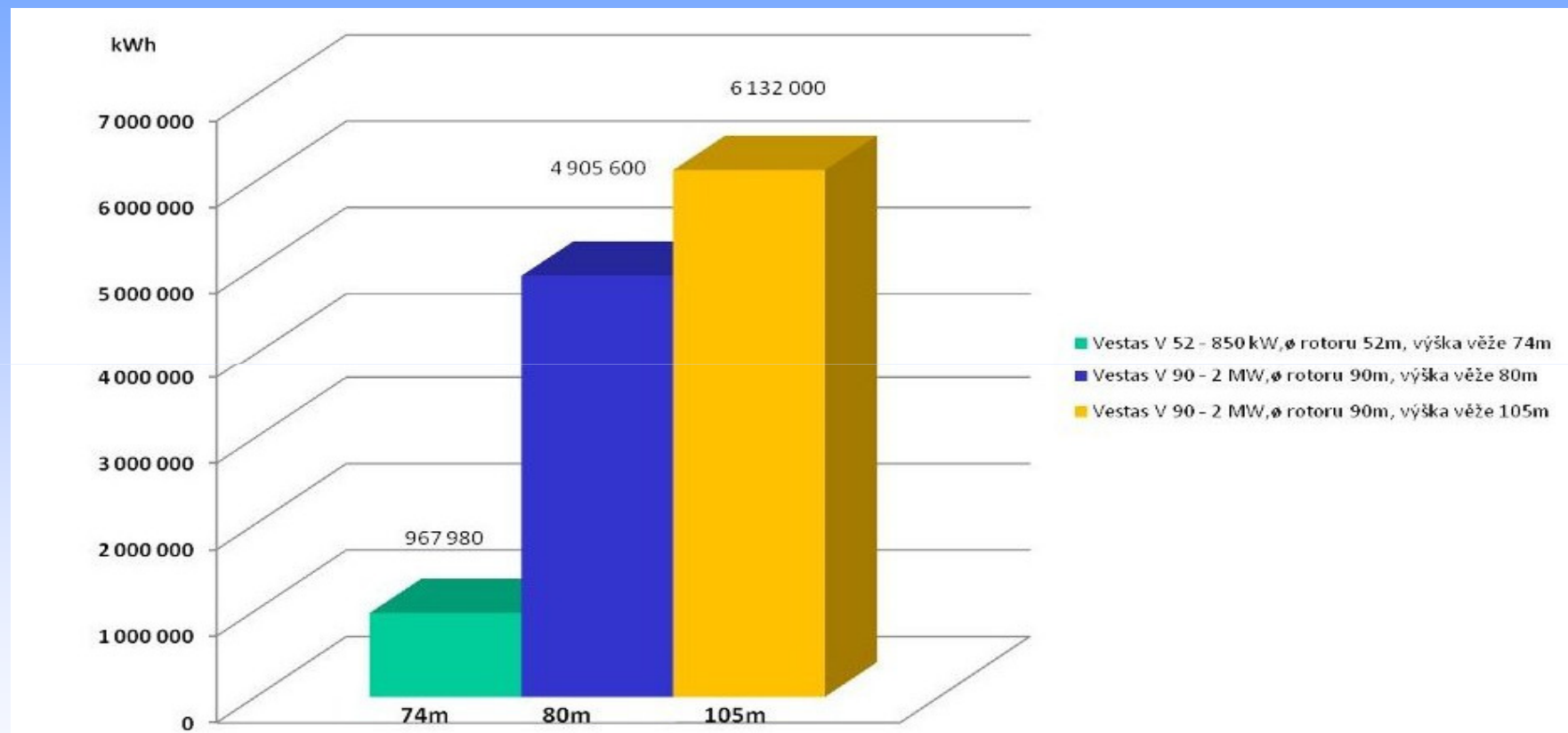
- Závislý na druhé mocnině průměru rotoru
- **Větší průměr** sbírá energii větru z větší plochy
- **Vyšší stožáry** vynese rotor do oblasti vyšších rychlostí

Výkon větru

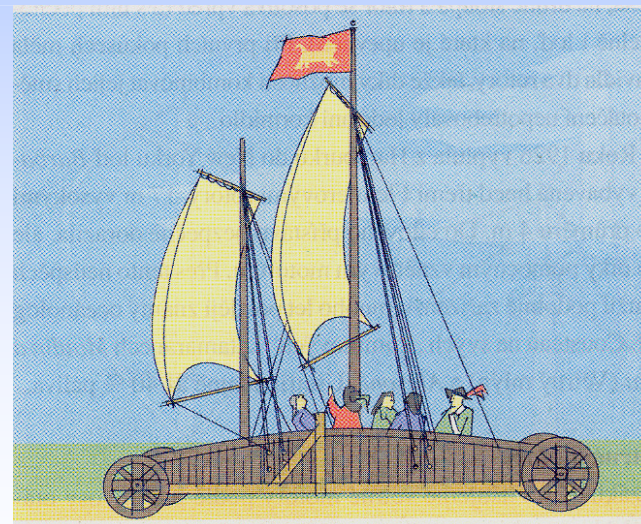
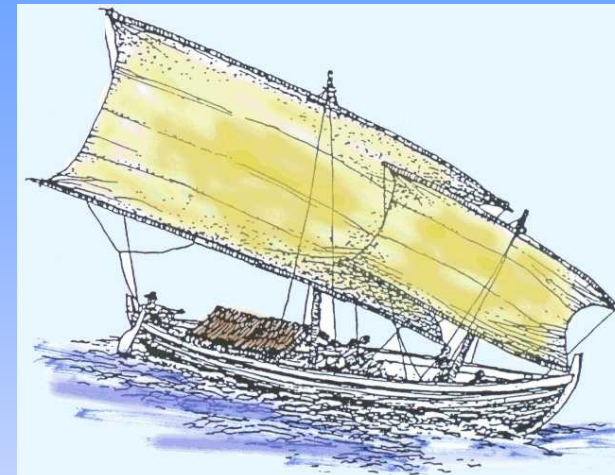
Energetická efektivita v souvislostech
vzdělávání
Obnovitelné zdroje energie

Výkon větru

Historie

- **Plachty**
 - Egypt (před 5000 lety)
 - největší rozvoj v 19. století
 - rozvoj ukončil parní stroj a průmyslová revoluce

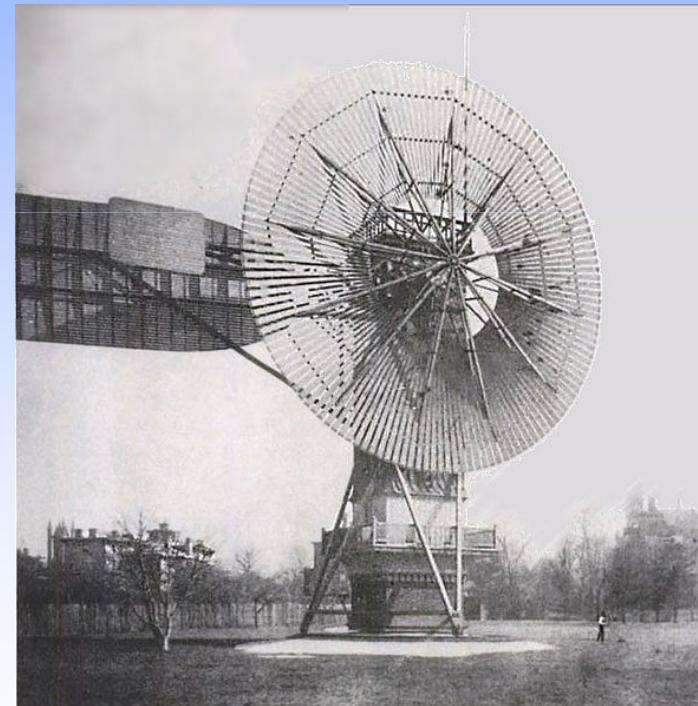
Větrné mlýny a první elektrárny

- První větrné motory k čerpání vody a mletí obilí
 - Čína a Egypt
- Dřevěné a holandské mlýny
- 1277 první větrný mlýn na území Čech, Moravy a Slezka

První elektrárny

- **1888 Charles Brush**
 - první automatická větrná turbína napojená na generátor el. proudu
 - Cleveland
 - rotor – 17m
 - 144 lopatek
 - výkon 12 kW

První elektrárny

- Evropa
 - **1891 Poul la Coure**
 - Dánsko (Askov)

První elektrárny

- **Česká republika**

- konec 80. a začátek 90. let 20. století
- Výkony: 75 kW, 315 kW, 630 kW (1993)
- Poslední postavena v roce 1996
 - *Poruchovost*
 - *Nezkušenost*
 - *Nedostatek financí*
 - *Nízká výkupní cena elektrické energie*

Větrné elektrárny v ČR

- **1277** první větrný mlýn (Praha)
- **40.léta 19. století**
 - 890 větrných mlýnů
- **70. – 80. léta 20. století**
 - výstavba velkých větrných elektráren
 - 75 kW
 - 315 kW

Větrné elektrárny

Přeměňují energii větru na elektrickou energii.

- **Off-grid** systémy slouží pro lokální zásobování elektřinou.
- **On-grid** systémy zapojené do rozvodné sítě.

Regulace výkonu v závislosti na rychlosti větru.

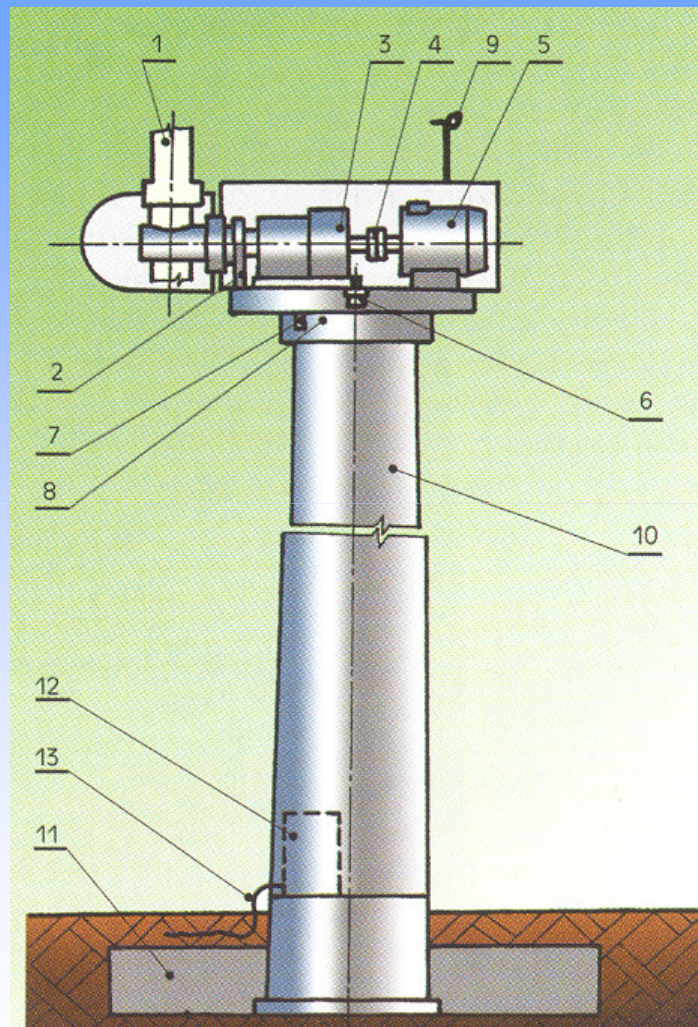
- **Stall regulace** - systém s pevně nastavitelnými listy s autoregulací výkonu.
- **Pitch regulace** - využívá natáčení celého listu rotoru podle okamžité rychlosti větru, aby byl náběh proudu v daném okamžiku optimální.

Rozdělení turbín

- Podle osy otáčení:
- S **vodorovnou** osou otáčení
- Se **svislou** osou otáčení

Turbíny s vodorovnou osou otáčení

Pracují na vztakovém principu -
vítr obtéká lopatky.

- 1 – rotor s rotorovou hlavicí
- 2 – brzda rotoru
- 3 - převodovka
- 4 – spojka
- 5 – generátor
- 6 – šrotopohon natáčecí stroje
- 7 – brzda točny stroje
- 8 – ložisko točny stroje
- 9 – čidlo rychlosti a směru větru
- 10- několikadílná věž (stožár, sloup) elektrárny
- 11 – betonový základ
- 12 – elektrorozvaděč silnoproudého a řídicího obvodu
- 13 – elektrická přípojka

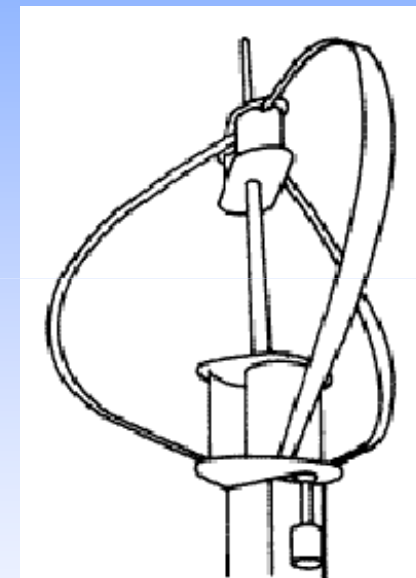
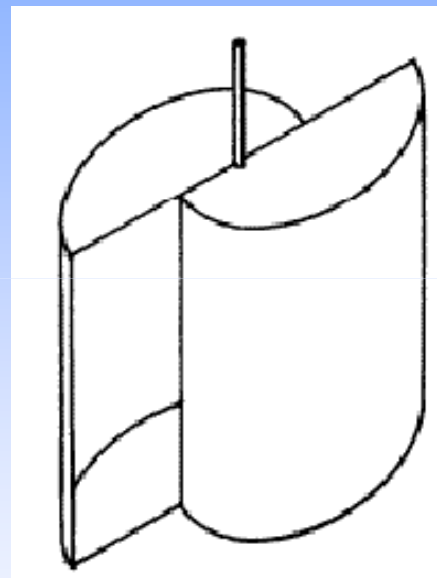
Turbíny se svislou osou otáčení

Některé pracují na odporovém principu.

Výhodou elektráren se svislou osou pracujících na vztlakovém principu:

- vyšší rychlosti otáčení,
- vyšší účinnosti,
- není třeba je natáčet do směru větru.

V praxi se příliš neuplatnily – velké namáhání.

Savoniova a Darreiova turbína

Rozdělení turbín

- **S převodovkou**
 - Zajišťuje převod nízké rychlosti rotoru na mnohem vyšší rotační rychlost generátorů
- **Bezpřevodkové**
 - nižší počet strojních částí
 - žádné spojovací prvky
 - zjednoduší se údržba

Kategorie větrných elektráren

- **Malé**

- výkon do 60 kW
- průměr vrtulí do 16 m
- **Mikrozdroje (2-2,5 kW)**

- Dobíjení baterií

- Napájení komunikačních systémů, radiových a televizních přijmačů, ledniček, zdroj energie pro radiostanice a navigační systémy na jachtách

- **2,5-10 kW**

- Vytápění domů, ohřev vody

Energetická efektivita v souvislostech
vzdělávání

Obnovitelné zdroje energie

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

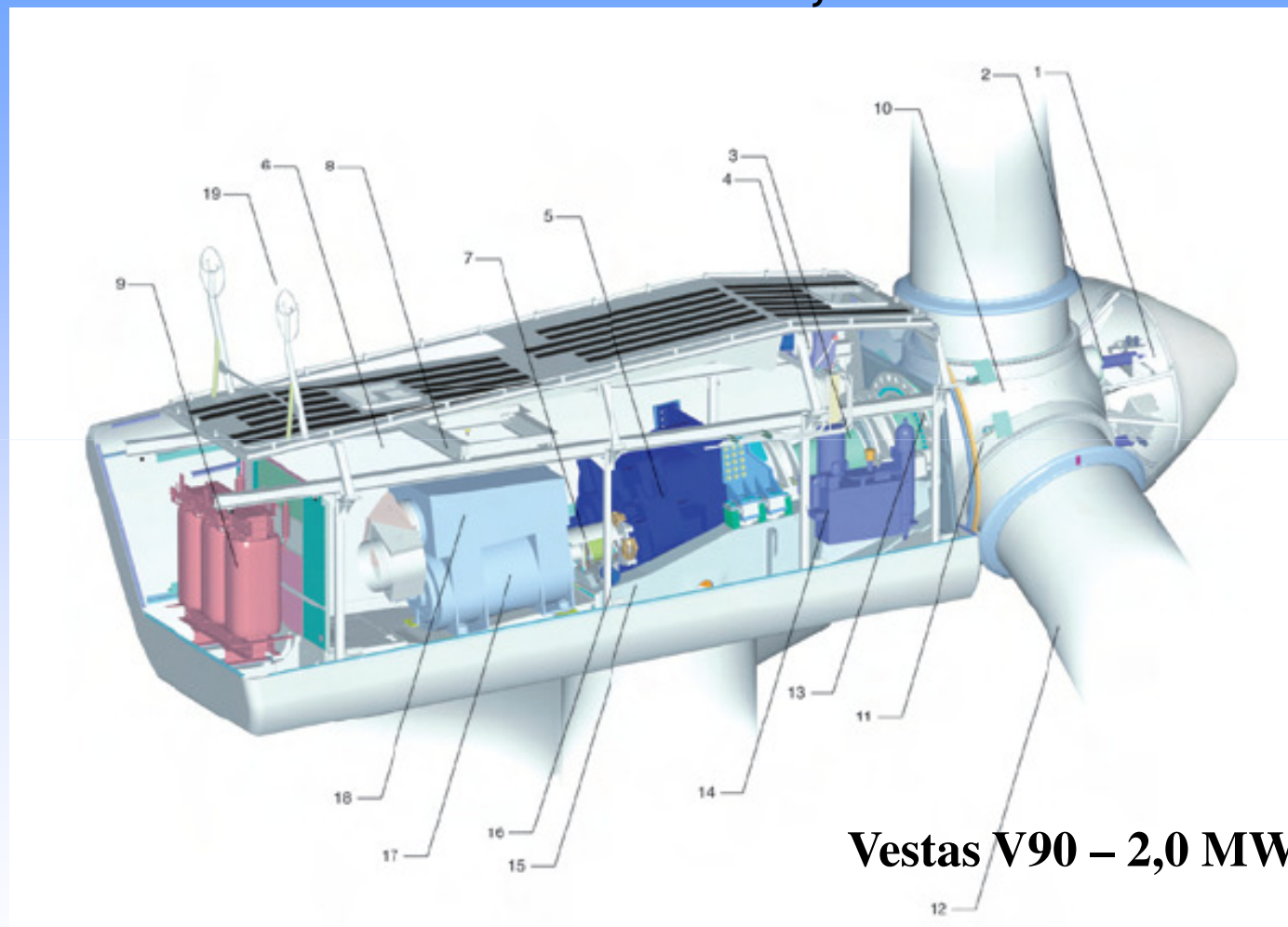
ENERGETICKÁ AGENTURA
ZLÍNSKÉHO KRAJE, o.p.s.

Kategorie větrných elektráren

- Střední
- Velké

Větrné elektrárny								
malé			střední			velké		
vrtule		výkon do kW	vrtule		výkon do kW	vrtule		výkon do kW
průměr [m]	plocha [m ²]		průměr [m]	plocha [m ²]		průměr [m]	plocha [m ²]	
≤ 8	≤ 50	10	16,1–22	200,1–400	130	45,1–64	1600,1–3200	1500
8,1–11	50,1–100	25	22,1–32	400,1–800	310	64,1–90	3200,1–6400	3100
11,1–16	100,1–200	60	32,1–45	800,1–1600	750	90,1–128	6400,1–12800	6400

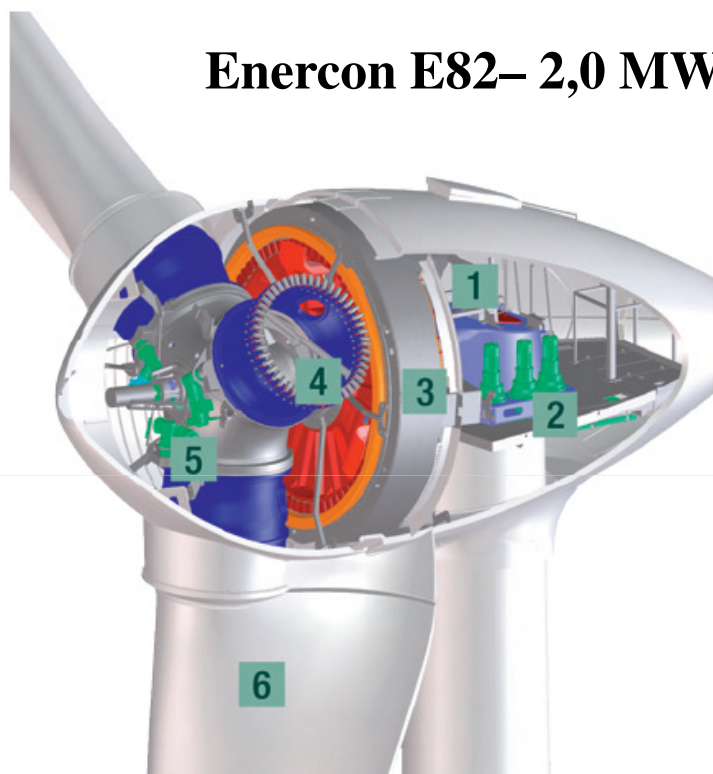
Větrná elektrárna s převodovkou Vestas V90-2,0 MW

Vestas V90 – 2,0 MW

Větrná bezpřevodovková elektrárna

Enercon E82– 2,0 MW

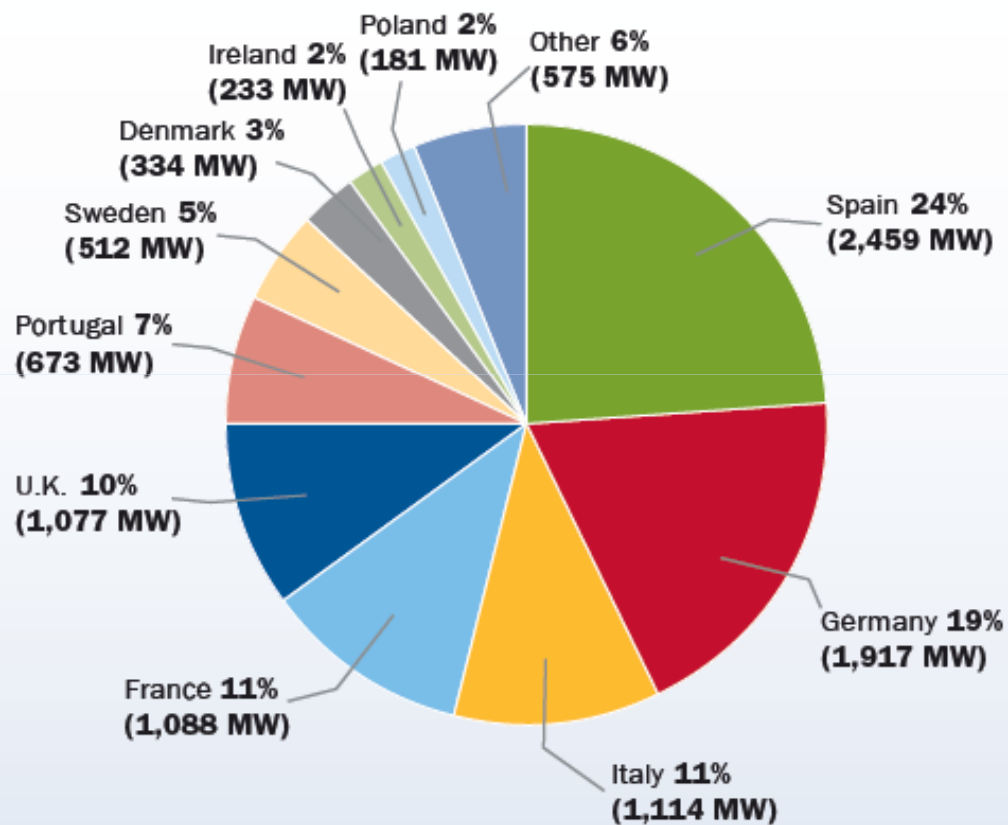
1. Nosič strojovny	5. Hlava rotoru
2. Motor pro natáčení gondoly	6. List rotoru
3. Generátor	
4. Adaptér pro natáčení listu	

Jmenovitý výkon	2000 kW
Jmenovitá rychlost větru	12,0 m.s ⁻¹
Zapojovací rychlost větru	2,0 m.s ⁻¹
Odpojovací rychlost větru	22,0-28,0 m.s ⁻¹
Průměr rotoru	82,0 m
Plocha rotoru	5281 m ²
Počet listů rotoru	3
Počet otáček rotoru	6–19,5 ot/min
Hmota včetně náby	37,2 t
Hmota gondoly (bez rotoru)	67,5 t
Generátor	synchronní, prstencový
Počet otáček generátoru	6 – 19,5 ot/min
Napětí	400 V
Regulace výkonu	„pitch“
Regulace otáček	aktivní naklápěním listů vrtule
Hlavní brzdový systém	nastavení listů
Vedlejší brzdový systém	nastavení listů
Natáčení gondoly	6 elektrických motorů
Výšky věží:	
kónická ocelová	70,0 m
kónická ocelová	78,0 m
kónická betonová	98,0 m
kónická betonová	108,0 m

Větrná energie v Evropě

Statistika EWEA (únor 2010)

- 2009 v EU výkon 10,163 MW.
- Nárůst proti 2008 o 23 %.
- Celkově v Evropě 76,152 MW

Podíl států na instalovaném výkonu v Evropě

Větrné elektrárny vČR

Očekávané pokrytí spotřeby větrnou energií je 1 – 2 %

Počáteční problémy:

- špatná příprava projektů,
- špatný odhad větrného potenciálu
- nezkušenost výrobců turbín,
- nedořešené majetkové záležitosti

Nárůst instalovaného výkonu
započal až v roce 2002.

Lokalita	Počet turbín	Celkový instalovaný výkon [MW]	Rok uvedení do provozu
Kryštofovy Hamry	21	42	2007
Horní Loděnice	9	18	2009
Nová Ves v Horách	7	13,35	2003
Podmilevská výšina	3	7,5	2006
Rusová ^[2]	3	7,5	2006
Nově Město - Vrch Tří pánů	3	6	2006
Pchery	2	6	2008
Pavlov	4	5,7	2006
Anenská Studánka	5	5,25	2006
Žipotín	4	5,2	2006

10 větrných elektráren v ČR

Energetická efektivita v souvislostech
vzdělávání
Obnovitelné zdroje energie

Jak mohu využít energie větru

V místech bez přípojky elektrické energie (chata, zahradní domek):

- osvětlení,
- čerpání vody ze studny,
- ohřev vody,
- napájení rádia a TV notebooku, telefonu pračky i chladničky.

mikroelektrárna Air Breeze

Technické parametry:

Průměr vrtule: **1,17 m**

Hmotnost: **5,9 kg**

Průměr stojanu: **48 mm**

Inicializační rychlost větru: **2,68 m/s**

Napětí: **12 nebo 24 VDC** (v závislosti na typu)

Jmenovitý výkon: **200 W při 12,5 m/s**

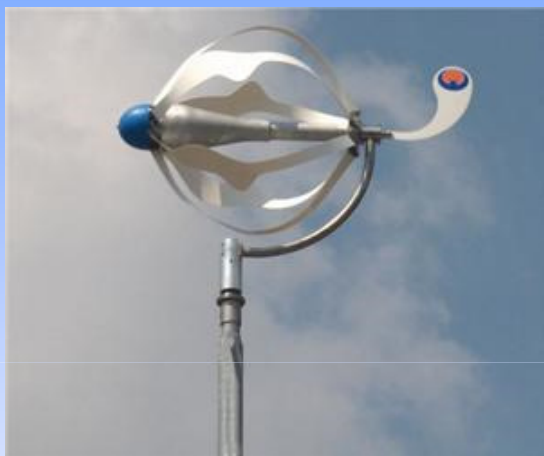
Kilowathodiny/měsíc: **38 kWh/měsíc při 5,4m/s**

Max. rychlost větru: **49,2 m/s**

Mikroprocesorem řízený interní regulátor

Mikroelektrárny s vertikální osou

Určené speciálně pro osídlené plochy a městské prostředí.

Energy Ball

Technické parametry:

Stanovený výkon (rychlost větru 10 m/s): **100 W**

Maximální výkon při rychlosti větru 17 m/s: **500 W**

Rozběhová rychlost větru: **2 m/s**

Maximální rychlost větru: **40 m/s**

Průměr rotoru: **1,1 m**

Povrch rotoru: **1 m²**

Výška zařízení Energy Ball V100: **1,3 m**

Převodník: **230 V**

Minimální životnost zařízení: **25 let**

Energetická efektivita v souvislostech
vzdělávání

Obnovitelné zdroje energie

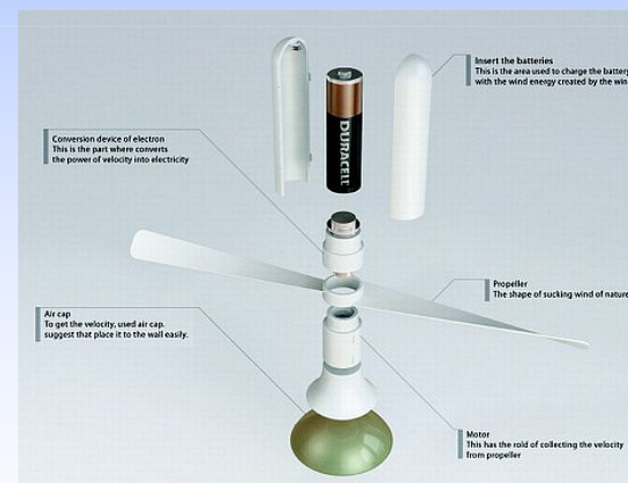
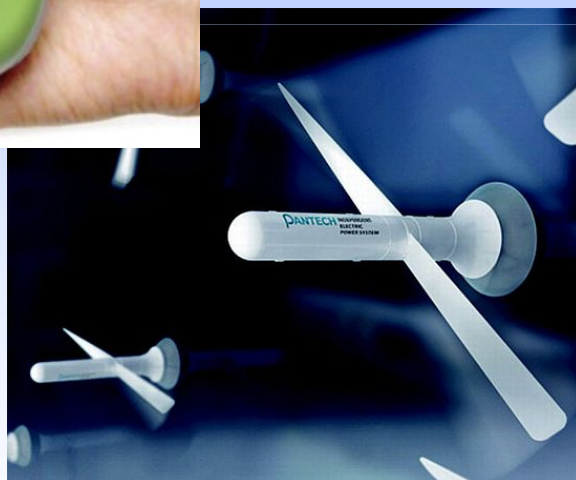
Gadgets

Zajímavá drobná zařízení pro využití v domácnosti

Větrný generátor HYmini - universální
Nabíječka pro drobné spotřebiče.
Minimální požadovaná rychlost větru 4 m/s.

Fetboot - přenosná
nabíječka baterií pro
přichycení na okno.

Zdroje:

Kolektiv: Velká kniha o energii. L.A.Consulting Agency, 2001

Horst Crome: Technika využití energie větru. HEL, 2002

Uwe Hallenga: Malá větrná elektrárna. HEL, 2006

www.csve.cz

www.ewea.org

http://pandatron.cz/?777&mala_vetrna_elektrarna_-_zdroj_nevycerpatelne_energie

<http://www.nazeleno.cz/energie/vetrna-energie/mala-vetrna-elektrarna-v-praxi-kolik-vydela.aspx>

<http://tech.uk.msn.com/features/photos.aspx?cp-documentid=152923053&page=6>

<http://www.ecofriend.org/entry/eco-gadgets-febot-portable-wind-powered-battery-charger-needs-more-space/>

<http://windy-future.info/tag/large-wind-turbines/>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Energetická efektivita v souvislostech
vzdělávání

Obnovitelné zdroje energie

ENERGETICKÁ AGENTURA
ZLÍNSKÉHO KRAJE, o.p.s.